

APLICATIU
GUIA DOCENT
PROVISIONAL

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent
Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Prehistòria
Codi	100719
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	2013-2014, primer semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat de Filosofia i Lletres (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Jordi Estévez Escalera
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-143
Telèfon (*)	935868325
e-mail	jordi.estevez@uab.cat
Horari d'atenció	Dimarts a Dijous de 8:30 a 18 (a convenir)

2. Equip docent

Nom professor/a	Maria Saña Seguí
Departament	Prehistòria
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-111
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

*(Afegeix tants camps com sigui necessari)
(*) camps optatius*

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

Sense prerequisits oficials

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura forma part de la matèria bàsica d'Història del Grau d'Arqueologia i és específica d'aquest grau. La matèria té una perspectiva geogràfica i cronològica molt àmplia i comprèn des dels primers processos d'hominització fins a l'actualitat. L'especificitat de les fonts de coneixement, arqueològiques i documentals imprimeix un marcat caràcter interdisciplinari a les formes d'apropament teòric i pràctic a les primeres etapes del desenvolupament de la humanitat. Per aquesta raó, el principal objectiu de la matèria és que els estudiants coneguin els processos fonamentals de les etapes de la història, però que també puguin comprendre com s'han generat aquests coneixements així com que estiguin en condicions d'avaluar els diferents models interpretatius. Per altra banda es pretén emfatitzar la rellevància d'aquests processos socials i econòmics per a la comprensió de la situació actual del món. S'espera que els i les estudiants siguin capaços de comprendre fenòmens com per exemple la divisió sexual del treball, la discriminació social o l'origen de l'estat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE.3 Contextualitzar els processos històrics i avaluar críticament les fonts i els models teòrics, en especial consideració a la prehistòria, el món antic i medieval. <i>CE: competències específiques ...)</i>
Resultats d'aprenentatge	CE3.1.Relacionar els processos claus de les etapes històriques CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics
Competència	CE7. Dominar i identificar la Història nacional pròpia i l'estructura diacrònica general del passat.
Resultats d'aprenentatge	CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn en el que vivim. CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat. CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics.
Competència	CT2. (CT: competències transversals)
Resultats d'aprenentatge	CT4.Reconeixer i posar en pràctica les següents habilitades per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per a incorporar-se a la resolució de problemes. CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.
Competència	CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

L'assignatura està dissenyada especialment per l'alumnat del grau d'Arqueologia i té un elevat contingut teòric i també pràctic

1. L'evolució i el medi:

Què és arqueologia, prehistòria i quin és el seu paper social avui.

Ciència i mite. El desenvolupament de l'Arqueologia científica

La teoria de l'evolució.

L'efecte reversible de l'Evolució homínida.

2. Hominització 40.000.000 (200.000): dels primats als homínids.

origen i desenvolupament biològic dels primats

l'evidència fòssil del vell mon i de l'Àfrica

bipedisme, organització social, instruments i cerebració

Tecnologia, subsistència i organització social dels primers homínids

3. Humanització 350.000-(35.000): del domini del foc a les formes d'homínids moderns.

Tecnologia, organització social i subsistència de les societats caçadores -

recol·lectores del Pleistocè mig

expansió homínida pel vell mon

el llibre dels records

el mon neanderthal i el predomini de la forma humana moderna

4. Diferenciació horitzontal 35.000-(10.000): Societats Caçadores del Paleolític superior.

El debat sobre l'origen i expansió dels humans moderns. Les colonitzacions prehistòriques.

humans contra natura: societats caçadores desenvolupades

capacitat simbòlica i llenguatge

la contradicció principal i la divisió sexual del treball.

la primera discriminació

5. Diferenciació vertical 10.000-(4.000): Societats mesolítiques d'ampli espectre.

La crisi del mon paleolític i l'origen de la producció d'aliments. Les darreres

societats caçadores - recol·lectores i les causes de les seves

transformacions

6. Inici de les societats agrícoles i pastorals. Començaments de la producció d'excedents i de la diferenciació social en les societats tribals.

Aparició de l'agricultura i ramaderia. Noves formes econòmiques. Caracterització social de les societats pageses.

Primeres societats agrícoles i ramaderes: Pròxim Orient, Amèrica, Sud-est- asiàtic.

El neolític al Mediterrani i a l'Europa continental.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

Activitats dirigides

Classes teòriques: classes magistrals amb suport TIC

Seminaris de discussió i pràctiques: anàlisi de rèpliques i materials arqueològics, réplica experimental de processos de treball prehistòrics.

Anàlisi de la seqüència de formes homínides amb motllos

Talla elemental d'instruments prehistòrics i reconeixement del treball de producció lítica

Anàlisi de plantes d'assentaments prehistòrics.

Visita als laboratoris de prehistòria

Treball auxiliar tutoritzat optatiu en els laboratoris de Prehistòria

Sortides fora Campus: vista a jaciments i museus

TIPUS D'ACTIVITAT

ACTIVITAT

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Dirigides

Classes	27	CE3.1.Relacionar els esdeveniments de les diverses etapes històriques. CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn social actual.
---------	----	---

Seminaris	12	<p>CE3.2. Interpretar i analitzar críticament els diversos models teòrics.</p> <p>CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat.</p> <p>CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics.</p> <p>CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit des d'una perspectiva interdisciplinària.</p>
pràctiques	6	<p>CE6.1 Utilitzar els principals mètodes i tècniques de la investigació arqueològica.</p> <p>CE6.2 Relacionar els mètodes i les tècniques d'investigació arqueològica amb l'explicació històrica.</p> <p>CT5.Debatre a partir del coneixement adquirit en un context pluridisciplinar.</p>

Supervisades

Visites a Museus i sortides fora Campus	10	<p>CE6.2 Relacionar els mètodes i tècniques d'investigació arqueològica amb l'explicació històrica.</p> <p>CT4.Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes i organització d'actes col·lectius.</p>
Tutories	5	<p>CT5.Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.</p>

Autònomes

Lectura i documentació	30	<p>CE3.1.Relacionar les claus de les etapes històriques</p> <p>CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics</p> <p>CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants actuals.</p> <p>CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat</p> <p>CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics</p> <p>CTF2 Desenvolupar activitats d'aprenentatge autònom.</p> <p>CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) como la informació distribuïda en internet.</p>
Campus Virtual	13	<p>CTF2 Desenvolupar habilitats de l'aprenentatge autònom.</p> <p>CTF3 Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) como en la informació distribuïda en internet.</p>
Preparació treballs	30	<p>CT4.Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb el grup, hàbits de</p>

		<p>col·laboració, capacitat per respondre a la resolució de problemes.</p> <p>CT5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en el marc d'un context interdisciplinar.</p> <p>CTF4 Organitzar el temps i els propis recursos entorn el treball: disseny i planificació dels objectius, les prioritats, els calendaris i els compromisos d'actuació.</p> <p>CTF5 Analitzar i sintetitzar la informació.</p>
--	--	--

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

Les competències seran avaluades mitjançant: exàmens, treballs individuals i en grup, comentaris de text o de documentals i presentacions públiques.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls:

- Mòdul de entrevistes personals o proves escrites, con un pes global del 60%.
- Mòdul de presentacions i discussions a l'aula, amb un peso global del 25% .
- Mòdul d'entrega de treballs: en aquest mòdul s'avaluaran un o més treballs amb un pes global del 15%

La nota final serà la mitja de les diferents proves. Per superar l'assignatura s'ha d'assolir una puntuació de 5 en una escala de 10.

Es considerarà no presentat en el cas que l'estudiant no es presenti a cap de les proves

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Avaluació de continguts	3	CE3.1.Relacionar els principals esdeveniments de les etapes històriques CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn actual.
Avaluació activitats supervisades	1,5	CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics. CE4.2 Analitzar críticament les societats del entorno històric immediat CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els diversos processos històrics.
Avaluació activitat Autònoma	3	CE3.1.Relacionar els principals esdeveniments de les etapes històriques CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn actual.

9- Bibliografia i enllaços web

BIBLIOGRAFIA

- ALCINA FRANCH, J. (Coord) : Diccionario de Arqueología. Alianza Editorial, 1998
- ARDREY, R. 1978. *La evolución del hombre: la hipótesis del cazador*. Madrid, Alianza Editorial.
- ARSUAGA FERRERAS, J. L. 1998. *La Especie elegida. La larga marcha de la evolución humana*. Madrid Temas de Hoy
- AURENCHE, O., KOZLOWSKI, K. 2003. *El Origen del neolítico en el Próximo Oriente: el paraíso perdido* . Barcelona: Editorial Ariel,.
- BOYD, R.; SILK, J. B. 2001. *Cómo evolucionaron los humanos*. Barcelona, Ariel
- BUXÓ R. CRUELLES W. MOLIST M. 1991-1993 "Dossier: Agricultura: Orígens, adopció i desenvolupament" Revista COTA ZERO. Núm. 7 i 9.**
- Díez Martín, Fernando *El largo viaje* Edicions Bellaterra, S.A.
- M^a. Ángeles Querol : 2001 Adán y Darwin**
- M. Ángeles Querol 1991 *De los primeros seres humanos*
- Roger Lewin ; 1994 : *Evolución humana /*
- Roger Lewin ; 1989 *Interpretación de los fósiles : una polémica búsqueda de origen del hombre /*
- Nuestros orígenes : en busca de lo que nos hace humanos / Richard Leakey y Roger Lewin 1994*

Catàstrofes en la prehistòria / Jordi Estévez 2005

Investigación sobre el paleolítico en la Península Ibérica / Jordi Estévez, Assumpció Vila 2006
Piedra a piedra : historia de la construcción del paleolítico en la Península Ibérica / Jordi Estévez, Assumpció Vila 1999

"Brontosaurus" y la nalga del ministro : reflexiones sobre historia natural / **Stephen Jay Gould** ; 2005

Dientes de gallina y dedos de caballo : reflexiones sobre historia natural / Stephen Jay Gould 1995

Un Dinosaurio en un pajar : reflexiones sobre historia natural / Stephen Jay Gould 1997

La Estructura de la teoría de la evolución / Stephen Jay Gould 2004

La Falsa medida del hombre Stephen Jay Gould : La Falsa medida del hombre / Stephen Jay Gould 1984

La Flecha del tiempo : mitos y metáforas en el descubrimiento del tiempo geológico / Stephen Jay Gould ; 1992

La Montaña de almejas de Leonardo : ensayos sobre historia natural / Stephen Jay Gould 1999

Las Piedras falaces de Marrakech : penúltimas reflexiones sobre historia natural / Stephen Jay Gould ; 2001

El Pulgar del panda / Stephen Jay Gould 1994

Senderos de la evolución humana / Camilo J. Cela Conde y Francisco J. Ayala

El Origen de la familia, de la propiedad privada y del Estado Engels, Friedrich, 1820-1895

Un Millón de generaciones : hacia los orígenes de la humanidad / Jean Chaline Barcelona : Península, 2002

Los Senderos del Edén : orígenes y evolución de la especie humana / Stephen Oppenheimer : Crítica, cop. 2004

LA prehistoria en el mundo / José Garanger ed. Akal tectos 2002

Europa Prehistórica José Ramos. Ed. Silex 1999

Reconstructing human origins : a modern synthesis / Glenn C. Conroy. 2005

CAUWE, N.; DOLUKHANOV, P.; KOZLOWSKI, J.; VAN BERG, P.L. 2007: *Le néolithique en Europe*. Armand Colin.

COHEN, M.N. 1981. La crisis alimentaria de la prehistoria. Madrid, Alianza Universidad

DENNELL, R. 1987. Prehistoria económica de Europa. Barcelona, Crítica

DOMÍNGUEZ-RODRIGO, M. 1996. *En el principio de la humanidad*. Madrid, Síntesis

FIEDEL, S. J. 1996. *Prehistoria de América*. Crítica: Barcelona.

GAMBLE, C. 1990. *El poblamiento paleolítico de Europa*. Barcelona, Crítica

LEAKEY, R. E. 1993. *La Formación de la humanidad*. Barcelona, RBA

MOLIST, M., VICENT J.M., BUXÓ R, SAÑA M. 2002 "Dossier: El neolític. La primera revolució al Mediterrani ». *Rev. l'Avenç*, num, 274..

MOURE ROMANILLO, A., GONZÁLEZ MORALES, M. 1992. *La expansión de los cazadores*. Madrid: Síntesis.

TATTERSALL, I. 1998. *Fer-se humà. La singularitat de l'home i l'evolució*. Barcelona, Edicions 62

L'alumnat haurà de demostrar que ha llegit al menys un llibre que podrà triar previa consulta individualitzada entre els de la llista (preferiblement els marcats en negreta) o algun altres recomenat expresament

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

Hi farà 25 hores de classes teòriques (en sessions d'hora i mitja: 19 a càrrec de J.E. i 6 de M.S.), 10 hores de seminari (en sessions d'hora i mitja en subgrups reduïts: 9 a càrrec de J.E. i 1,5 de M.S.) i dues sortides fora campus. Les classes teòriques s'acompanyaran de presentacions powerpoints que estaran disponibles en el Campus Virtual. En aquest entorn i en un repositori digital específic hi haurà documentació adicional (textes i pel.licules). L'alumnat podrà presentar-se a l'entrevista avaluadora global amb els seus apunts, resums de lectures i presentar (en format powerpoint o similar) un treball fet individualment o col.lectiva. Els seminaris es faran en l'aula de pràctiques o en espais oberts dins el Campus. Una sortida fora Campus serà d'un dia i una altre (optativa) serà amb pernoctació fora de Catalunya.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

